

АНОТАЦІЯ

Мартинюк Ю. В. Захист суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2023.

Кваліфікаційна наукова праця є комплексним дослідженням одного із центральних інститутів цивільного права – інституту захисту суб'єктивних цивільних прав у випадках порушення чи загрози такого порушення учасниками договірних відносин взятих на себе зобов'язань. Кваліфікаційна наукова праця складається з трьох розділів, розділених на сім підрозділів, у яких розгляд питань розпочинається зі з'ясування змісту права на захист, підстав, умов його виникнення та завершується з'ясуванням особливостей застосування всього інструментарію можливих способів захисту у юрисдикційній та неюрисдикційній формах захисту учасниками договірних зобов'язань.

У першому розділі «Право на захист суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях» запропоновано авторське визначення поняття права на захист суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях, визначено його зміст, виокремлено підстави та умови виникнення у учасників договірних відносин права на захист. Встановлено, що хоча захист суб'єктивних цивільних прав учасниками договірних зобов'язань, як правило, реалізується через застосування процесуальних норм, за своєю сутністю це є матеріально-правова категорія. Запропоновано авторське бачення вирішення давньої доктринальної дискусії щодо визначення поняття захисту як заходів, способів захисту і як діяльності, яка (дискусія) носить доволі умовний характер, оскільки вони відрізняються один від одного за критерієм формального визначення поняття захисту (як заходи, як способи захисту і як діяльність), при цьому кожен із них містить у своїй основі сприйняття захисту як сукупності активних дій управомоченого суб'єкта, що за своєю сутністю є адекватною та дозволеною законом реакцією на протиправне посягання на суб'єктивне право.

Запропоновано авторське визначення поняття захисту суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях.

Встановлено, що зміст права на захист цивільних прав учасників договірних відносин складає сукупність правомірних, допустимих та не заборонених законом можливостей, якими наділяється сторони договору в рамках протидії порушенню кимось з них закріплених у договорі прав, а також усунення негативних наслідків таких порушень, які знаходять свій зовнішній вираз як у самостійних правомірних діях потерпілої сторони, так і в зверненні до компетентних державних органів з метою застосування останніми заходів примусового характеру. При цьому визначення фактичного обсягу права на захист у договірних зобов'язаннях не супроводжується певною сталою для усіх випадків порушення прав формулою, а залежить від низки об'єктивних чинників, серед яких: а) специфіка порушення суб'єктивного цивільного права; б) характер порушення; в) негативні наслідки, заподіяні правопорушенням; г) специфіка об'єкту договірних правовідносин; г) правовий статус суб'єктів договірних правовідносин тощо.

У розділі акцентовано окрему увагу на дослідженні правової природи превентивного захисту суб'єктивних цивільних прав учасників договірних відносин. Можливості протидії створенню загрози порушення суб'єктивних прав учасників договірних відносин знаходять своє правове закріплення у цілій низці актів вітчизняного законодавства, серед яких ст. 611, ст. 783, ст. 849, ст. 1163 ЦК України, ст. 20 ГК України, ст. 4 ГПК України, ст. 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та ін., що в цілому вказує на сприйняття законодавцем концепції превентивного захисту та розуміння створення загрози порушення суб'єктивних цивільних прав як окремої підстави виникнення права на захист. Обґрунтовано доцільність доповнення ст. 15 ЦК України, ст. 3 ЦПК України, поряд із порушенням, невизнанням та оспорюванням цивільних прав, четвертою підставою виникнення у учасників договірних відносин права на захист – створення загрози їх порушення. Запропоновано авторське розуміння поняття створення реальної загрози порушення цивільних прав у договірних зобов'язаннях.

Виокремлено критерії відмежування невизнання та оспорювання цивільних прав у договірних зобов'язаннях, виходячи із характеру поведінки сторони договору. При невизнанні права спір між сторонами можна назвати пасивним, адже особа, яка не визнає право, не вчиняє активних дій щодо буквального посягання на нього, проте її бездіяльність спричиняє перешкоди для вільної реалізації правомочностей, що входять до змісту суб'єктивного невизнаного права, іншим контрагентом за договором; при оспорюванні спір характеризується активністю з боку кореспондуючих сторін договору, які пред'являють протилежні за своїм змістом вимоги щодо наявності чи відсутності у них оспорюваного цивільного права, опосередкованого договірним зобов'язанням.

У другому розділі «Правова характеристика та особливості застосування способів захисту прав у договірних зобов'язаннях» здійснено класифікацію засобів та способів захисту прав у договірних зобов'язаннях, визначено особливості застосування загальних та спеціальних способів захисту прав у договірних зобов'язаннях. Констатовано принципові відмінності між поняттями «спосіб захисту прав у договірних зобов'язаннях» і «засіб захисту прав у договірних зобов'язаннях», які полягають в тому, що спосіб захисту є зовнішнім проявом реалізації права на захист та вказує на те, які саме допустимі правомірні дії здійснює або повинен здійснити суб'єкт договірних правовідносин у процесі протидії посяганням на його суб'єктивне право, в той час, як засіб захисту є інструментом досягнення мети, яка супроводжує ці дії.

Охарактеризовано правову природу і розкрито специфіку використання способів захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях, виходячи із наступних ознак: 1) особлива сфера застосування; 2) специфічність правового статусу суб'єктів, уповноважених застосовувати способи захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях; 3) альтернативність джерел нормативного закріплення способів захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях; 4) специфічність форм зовнішнього вираження способів захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях.

Встановлено, що як визнання права, так і припинення дії, що порушує

право, є належними, допустимими і ефективними правовими прийомами при порушенні прав учасників договірних правовідносин. Визнання права полягає у встановленні судом факту наявності в учасника договірної правовідносини суб'єктивного права, результатом чого є констатація договірної правовідносини і забезпечення можливості вчинення власних позитивних дій носієм невизнаного чи оспорюваного права. Використання припинення дії, що порушує право, як способу захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях є можливим у випадку порушення боржником його негативного зобов'язання, що впливає з умов договору.

Констатовано родовий характер поняття протиправності акту у порівнянні із поняттям незаконності акту, яка є різновидом протиправності. У випадку, якщо виданням протиправного адміністративного акту учасникові договірних правовідносин завдано шкоди або зумовлено інші негативні наслідки порушення суб'єктивних прав, слід застосовувати одночасно і спосіб захисту, передбачений п. 10 ч. 2 ст. 16 ЦК України, і спосіб захисту, спрямований на відновлення порушеного права та ліквідацію цих наслідків.

Обґрунтовано подвійну природу цивільно-правової категорії сплати процентів за користування чужими грошовими коштами, яка проявляється в тому, що, з одного боку, в договірних конструкціях позики, кредиту, банківського вкладу, банківського рахунка обов'язок щодо сплати боржником процентів за користування чужими грошовими коштами не носить характеру відповідальності, а навпаки, є законним грошовим зобов'язанням, обумовленим сторонами договору добровільно. З іншого боку, в договорах купівлі-продажу та ренти вимога кредитора про сплату боржником процентів за користування чужими коштами є правовим наслідком невиконання чи неналежного виконання договірних зобов'язань та спрямована на захист суб'єктивних прав.

У контексті захисту майнового інтересу кредитора як функції забезпечення виконання зобов'язань доведено, що, на відміну від конкретно визначеного основного договірної обов'язку боржника, якому відповідає право кредитора вимагати його виконання, майновий інтерес кредитора у цивільно-правовому договорі пов'язаний із абстрактними альтернативними

його прагненнями – належним виконанням договірною зобов'язання або отриманням задоволення за рахунок джерела забезпечення виконання зобов'язань. У цьому випадку доцільно стверджувати про види забезпечення виконання зобов'язань як про способи захисту саме майнового інтересу кредитора, які сприяють формуванню у останнього впевненості у виконанні договірною зобов'язання шляхом спонукання до цього боржника під загрозою настання несприятливих для нього наслідків майнового характеру або у гарантованому непонесенні кредитором матеріальних втрат за рахунок набуття у власність джерела забезпечення виконання зобов'язання на випадок порушення договору. Зроблено висновок, що інститут забезпечення виконання зобов'язань спрямований на захист не договірних прав, а майнових інтересів кредитора.

У третьому розділі «Форми захисту суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях» акцентовано увагу на особливостях захисту суб'єктивних цивільних прав учасниками договірних відносин в юрисдикційній та неюрисдикційній формах. Обґрунтовано підхід щодо сприйняття форми захисту цивільних прав як симбіозу процедурно-процесуального аспекту реалізації права на захист та вказівки на суб'єкта, уповноваженого його здійснювати. Запропоновано авторське визначення поняття форми захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях.

Зроблено спробу вирішити наукову дискусію про доцільність об'єднання судової, адміністративної і нотаріальної форм захисту в одну класифікаційну групу – юрисдикційну – за критерієм наділення судів, державних органів, їх посадових осіб та нотаріусів владними повноваженнями, вираження в межах їх реалізації волі держави, в тому числі у процесі захисту цивільних прав, із можливістю застосування до осіб, що на них посягають, легального примусу. Відповідно за допомогою принципу дихотомії діяльність щодо захисту суб'єктивних прав, здійснювану поза рамками реалізації владних повноважень, охарактеризовано як неюрисдикційну і визначено як протилежну за суб'єктною специфікою класифікаційну групу форм захисту цивільних прав учасників договірних відносин.

Встановлено специфіку застосування судами ефективного способу

захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях: 1) відсутність у законі або договорі вказівки на ефективний спосіб захисту; 2) викладення у позовній заяві вимоги про самостійне визначення і застосування судом ефективного способу захисту; 3) дотримання судом встановлених законом процесуальних меж, пов'язаних із предметом і підставою позову; 4) реалізація принципу *jura novit curia* («суд знає закони»).

Запропоновано визначення поняття самозахисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях як різновиду неюрисдикційної форми захисту. Обґрунтовано доцільність віднесення заходів оперативного впливу до спеціальних способів самозахисту, що співвідносяться як видове та родове поняття. Виокремлено низку спільних ознак, що доводять спорідненість правової природи цих інститутів, серед яких: 1) однакові правові підстави для застосування самозахисту і заходів оперативного впливу; 2) однакова суб'єктна специфіка їх реалізації; 3) однакова мета їх застосування.

Розглянуто специфіку здійснення третейського судочинства та медіації як різновидів неюрисдикційного захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях, що гармонійно поєднують в собі забезпечення приватних інтересів учасників договірних правовідносин, надаючи їм змогу професійно, оперативно, процедурно гнучко та без зайвих витрат коштів усунути перешкоди у реалізації ними своїх прав та відновити їх.

Ключові слова: суб'єктивне право, договірні зобов'язання, договір, сторони договору, порушення прав, захист прав, майновий інтерес, спосіб захисту, форма захисту, цивільно-правова відповідальність, відшкодування шкоди, судовий захист, превентивний захист, самозахист, медіація.

ANNOTATION

Martyniuk Yu. V. Protection of subjective civil rights in contractual obligations. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 081 – Law. – West Ukrainian National University, Ternopil, 2023.

The qualifying scientific work is a comprehensive study of one of the central institutions of civil law – the institution of protection of subjective civil rights in

cases of violation or threat of such violation by the participants of contractual relations of their obligations. The qualifying scientific work consists of three sections, divided into seven subsections, in which the consideration of issues begins with the clarification of the content of the right to protection, grounds, conditions of its occurrence and ends with the clarification of specifics of application of the entire toolkit of possible methods of protection in jurisdictional and non-jurisdictional forms of protection by participants of contractual obligations.

In the first section «The right to protection of subjective civil rights in contractual obligations», the author's definition of the concept of the right to protection of subjective civil rights in contractual obligations is proposed, its content is defined, the grounds and conditions for the emergence of the right to protection are highlighted. It has been established that although the protection of subjective civil rights by participants in contractual obligations is usually implemented through the application of procedural norms, it is essentially a material-legal category. The author's vision of a solution to the long-standing doctrinal debate regarding the definition of the concept of protection as measures, methods of protection and as an activity, which (discussion) is of a rather conditional nature, since they differ from each other according to the criterion of the formal definition of the concept of protection (as measures, as methods of protection and as activity), while each of them contains at its core the perception of protection as a set of active actions of an authorized subject, which in its essence is an adequate and legally permitted reaction to an illegal encroachment on a subjective right. The author's definition of the concept of protection of subjective civil rights in contractual obligations is proposed.

It has been established that the content of the right to protect the civil rights of the participants in contractual relations is a set of legitimate, permissible and not legally prohibited opportunities that are granted to the parties to the contract within the framework of counteracting the violation by some of them of the rights enshrined in the contract, as well as the elimination of the negative consequences of such violations, which find their external expression both in the independent lawful actions of the injured party, and in the appeal to the competent state authorities for the purpose of applying the latter measures of a coercive nature. At the same time, the

determination of the actual scope of the right to protection in contractual obligations is not accompanied by a formula that is constant for all cases of violation of rights, but depends on a number of objective factors, including: a) the specifics of the violation of a subjective civil right; b) the nature of the violation; c) negative consequences caused by the offense; d) specifics of the object of the contractual relationship; e) legal status of subjects of contractual relations, etc.

The section focuses special attention on the study of the legal nature of preventive protection of the subjective civil rights of participants in contractual relations. Possibilities of counteracting the creation of a threat of violation of the subjective rights of participants in contractual relations find their legal consolidation in a number of acts of domestic legislation, including Art. 611, Art. 783, Art. 849, Art. 1163 of the Civil Code of Ukraine, Art. 20 of the Commercial Code of Ukraine, Art. 4 of the Commercial Procedural Code of Ukraine, Art. 53 of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights», etc., which generally indicates the legislator's perception of the concept of preventive protection and the understanding of the creation of a threat of violation of subjective civil rights as a separate basis for the emergence of the right to protection. The expediency of adding Art. 15 of the Civil Code of Ukraine, Art. 3 of the Civil Procedure Code of Ukraine, along with the violation, non-recognition and contestation of civil rights, the fourth reason for the emergence of the right to protection for participants in contractual relations is the creation of a threat of their violation. The author's understanding of the concept of creating a real threat of violation of civil rights in contractual obligations is offered.

The criteria for distinguishing non-recognition and contestation of civil rights in contractual obligations are distinguished, based on the nature of the behavior of the party to the contract. In case of non-recognition of the right, the dispute between the parties can be called passive, because the person who does not recognize the right does not take active actions regarding the literal encroachment on it, but his inaction causes obstacles to the free exercise of the powers included in the content of the subjective unrecognized right by another counterparty by contract; in case of dispute, the dispute is characterized by activity on the part of the corresponding parties to the

contract, who present opposite claims regarding the presence or absence of the contested civil right, mediated by the contractual obligation.

In the second section «Legal characteristics and features of the application of methods of protection of rights in contractual obligations» the classification of means and methods of protection of rights in contractual obligations is carried out, the features of the application of general and special methods of protection of rights in contractual obligations are determined. Fundamental differences between the concepts of «method of protection of rights in contractual obligations» and «means of protection of rights in contractual obligations» have been identified, which consist in the fact that the method of protection is an external manifestation of the realization of the right to protection and indicates which ones are permissible legitimate actions are performed or should be performed by the subject of contractual relations in the process of counteracting the encroachment on his subjective right, while the means of protection is a tool for achieving the goal that accompanies these actions.

The legal nature of the methods of protection of civil rights in contractual obligations is characterized and the specifics of their use are disclosed, based on the following features: 1) special scope of application; 2) specificity of the legal status of subjects authorized to apply methods of protection of civil rights in contractual obligations; 3) alternative sources of normative consolidation of methods of protection of civil rights in contractual obligations; 4) specificity of forms of external expression of ways of protection of civil rights in contractual obligations.

It has been established that both the recognition of the right and the termination of the action that violates the right are proper, permissible and effective legal techniques in case of violation of the rights of the participants in the contractual relationship. The recognition of the right consists in establishing by the court the fact that the participant of the contractual legal relationship has a subjective right, the result of which is the ascertainment of the contractual legal relationship and ensuring the possibility of carrying out own positive actions by the bearer of the unrecognized or contested right. The use of the termination of an action that violates the right as a way of protecting civil rights in contractual obligations is possible in the event that the debtor violates his negative obligation arising from the terms of the contract.

The generic nature of the concept of illegality of an act in comparison with the concept of illegality of an act, which is a type of illegality, has been established. In the event that the issuance of an illegal administrative act harms a participant in a contractual relationship or causes other negative consequences of a violation of subjective rights, the method of protection provided for in Clause 10, Part 2, Art. 16 of the Civil Code of Ukraine, and a method of protection aimed at restoring the violated right and eliminating these consequences.

The dual nature of the civil-law category of interest payment for the use of other people's money is substantiated, which is manifested in the fact that, on the one hand, in the contractual constructions of a loan, credit, bank deposit, bank account, the debtor is obliged to pay interest for the use of other people's money does not bear the nature of responsibility, but on the contrary, is a legal monetary obligation stipulated voluntarily by the parties to the contract. On the other hand, in sales and annuity contracts, the creditor's demand for the debtor to pay interest for the use of other people's funds is a legal consequence of non-fulfillment or improper fulfillment of contractual obligations and is aimed at protecting subjective rights.

In the context of the protection of the property interest of the creditor as a function of ensuring the fulfillment of obligations, it has been proven that, in contrast to the specifically defined main contractual obligation of the debtor, which corresponds to the right of the creditor to demand its performance, the property interest of the creditor in a civil law contract is connected with his abstract alternative aspirations – the proper fulfillment of a contractual obligation or obtaining satisfaction at the expense of a source of ensuring the fulfillment of obligations. In this case, it is appropriate to assert the types of enforcement of obligations as methods of protecting the property interest of the creditor, which contribute to the formation of the latter's confidence in the performance of the contractual obligation by inducing this debtor under the threat of adverse property consequences for him or in a guaranteed material losses not incurred by the creditor at the expense of acquiring ownership of the source of guaranteeing the performance of the obligation in case of breach of contract. It was concluded that the institution of enforcement of obligations is aimed at protecting not contractual rights, but property interests of the creditor.

The third section «Forms of protection of subjective civil rights in contractual obligations» focuses on the features of protection of subjective civil rights by participants in contractual relations in jurisdictional and non-jurisdictional forms. The approach regarding the perception of the form of protection of civil rights as a symbiosis of the procedural-procedural aspect of the realization of the right to protection and the indication of the subject authorized to exercise it is substantiated. The author's definition of the concept of the form of protection of civil rights in contractual obligations is proposed.

An attempt was made to resolve the scientific debate about the expediency of combining judicial, administrative and notarial forms of protection into one classification group – jurisdictional – based on the criterion of granting courts, state bodies, their officials and notaries with powerful powers, expressing within their limits the will of the state, including including in the process of protecting civil rights, with the possibility of applying legal coercion to persons who encroach on them. Accordingly, with the help of the principle of dichotomy, activities related to the protection of subjective rights, carried out outside the framework of the exercise of power, are characterized as non-jurisdictional and defined as a classification group of forms of protection of civil rights of participants in contractual relations that are opposite in terms of subject specificity.

The specifics of the application by the courts of an effective method of protection of civil rights in contractual obligations have been established: 1) absence of an indication of an effective method of protection in the law or contract; 2) setting forth in the statement of claim the requirement for independent determination and application by the court of an effective method of protection; 3) observance by the court of procedural limits established by law, related to the subject and grounds of the claim; 4) implementation of the *jura novit curia* principle («the court knows the laws»).

A definition of the concept of self-defense of civil rights in contractual obligations as a type of non-jurisdictional form of protection is proposed. The expediency of classifying measures of operational influence as special methods of self-defense, which are correlated as species and generic concept, is substantiated.

A number of common features have been singled out that prove the relatedness of the legal nature of these institutions, including: 1) the same legal grounds for the use of self-defense and measures of operational influence; 2) the same subject specifics of their implementation; 3) the purpose of their application is the same.

The section examines the specifics of arbitration proceedings and mediation as types of non-judicial protection of civil rights in contractual obligations, which harmoniously combine the provision of private interests of participants in contractual relations, enabling them to professionally, quickly, procedurally flexibly and without unnecessary costs eliminate obstacles in the to exercise their rights and restore them.

Keywords: subjective right, contractual obligations, contract, parties to the contract, violation of rights, protection of rights, property interest, method of protection, form of protection, civil liability, compensation for damages, judicial protection, preventive protection, self-defense, mediation.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Мартинюк Ю. В. Захист суб'єктивних цивільних прав учасників договірних відносин: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 236 с.

2. Yurii Martyniuk. Preventive protection of civil rights in contractual obligations. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. P. 168-172.

3. Мартинюк Ю. В. Правова природа права на захист суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Нове українське право*. 2021. Вип. 4. С. 258-263.

4. Мартинюк Ю. В. Стягнення процентів за користування чужими грошовими коштами як спеціальний спосіб захисту суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Нове українське право*. 2021. Вип. 5. С. 133-138.

5. Мартинюк Ю. В. Способи самозахисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Нове українське право*. 2022. Вип. 1. С. 208-214.

6. Мартинюк Ю. В. Визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності

органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування як спосіб захисту прав учасника договірних зобов'язань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 122-125. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=151>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Мартинюк Ю. В. Зміст права на захист суб'єктивних цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Взаємодія громадянського суспільства, особи і держави: вектор удосконалення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-й річниці Конституції України* (м. Київ, 22 червня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 163-166.

8. Мартинюк Ю. В. Порівняльно-правовий аналіз способів захисту суб'єктивних прав учасників договірних відносин за Цивільним та Господарським кодексами України. *На шляху до європейського приватного права: збірник матеріалів XI Міжнародного цивілістичного форуму* (м. Київ, 12–13 жовтня 2021 року). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 121-124.

9. Мартинюк Ю. В. Дострокове виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, як спосіб захисту прав за договором. *Україна на шляху до європейського приватного права в сфері економічних відносин*. Матвеевські цивілістичні читання. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 22 жовт. 2021 р. / Р. А. Майданик, В. В. Цюра, Р. Б. Сабодаш, В. О. Бажанов, О. М. Залізко, Б. С. Щербина та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. Київ: 2021. С. 155-159.

10. Мартинюк Ю. В. Нотаріальний порядок захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Доктрина приватного права: традиції та сучасність: матеріали XX наук.-практ. конф., присвяч. 100-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АНУРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслової* (Харків, 4 лют. 2022 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цивіл. права № 1, Каф. цивіл. права № 2; Нац. акад. прав. наук України, Від-ня цивіл.-прав. дисциплін; Харків. обл. осередок Всеукр. гром.орг. «Асоц. цивілістів України». Харків: Право, 2022. С. 451-454.

11. Мартинюк Ю. В. Дострокове виконання договірною зобов'язання як спеціальний спосіб захисту цивільних прав. *Проблеми цивільного права та процесу*: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (м. Харків, 20 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України», Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2022. С. 277-280.

12. Мартинюк Ю. В. Медіація як дієва форма альтернативного неюрисдикційного захисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування*: матеріали XXI наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.). Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2023. С. 300-302.

13. Мартинюк Ю. В. Заходи оперативного впливу як спеціальні способи самозахисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України (м. Київ, 18 травня 2023 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. С. 324–327.